

Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2018

dr. C. Hoeben
J.G. de Natris MSc

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

COELO
Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Rijksuniversiteit Groningen
www.coelo.nl

COELO-rapport 18-1

ISBN 978-94-92218-16-2

© COELO, Groningen, 2018

Aan het verzamelen en het verwerken van de gegevens voor deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed. Iedere aansprakelijkheid voor de gevolgen van activiteiten die op basis van deze gegevens worden ondernomen wordt echter afgewezen.

Inhoud

Voorwoord	4
1 Inleiding	4
1.1. Inhoud	5
1.2. Gegevens	5
1.3. Opzet	5
2 Samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen in 2018	6
2.1. Tarieven	6
2.2. Woonlasten huurder	7
2.3. Woonlasten eigenaar-bewoner	7
3 Tarieven	9
3.1. Onroerendezaakbelastingen	9
3.2. Afvalstoffenheffingen	12
3.3. Rioolheffing huurders	14
3.4. Rioolheffing eigenaar-bewoners	16
4 Woonlasten	18
4.1. Huurder	18
4.2. Eigenaar-bewoner	22
Verantwoording	26

Voorwoord

Sinds 2002 stelt COELO jaarlijks een overzicht op van de kerngegevens betreffende de belastingen in de grote gemeenten. Onder grote gemeenten worden provinciehoofdsteden en gemeenten met ten minste 90.000 inwoners gerekend. Het betreft 38 gemeenten. In de onderzochte gemeenten woont 40 procent van de Nederlandse bevolking.

Later dit jaar publiceert COELO gegevens over gemeentelijke belastingen die hier nog buiten beschouwing blijven, en daarnaast ook gegevens over de belastingen van provincies en waterschappen. Bovendien worden dan alle gemeenten meegenomen, niet alleen de grote. Dat kan nu nog niet omdat niet alle gemeenten hun tarieven hebben vastgesteld.

De onderzoekers danken de medewerkers van de deelnemende gemeenten voor hun bereidwilligheid bij het invullen van het elektronisch vragenformulier en het aanleveren van aanvullende informatie.

Wij zijn de Waarderingskamer erkentelijk voor het beschikbaar stellen van gegevens met betrekking tot de woz-waardeontwikkeling. Verder is dank verschuldigd aan Willem Boorsma, Jan Paul de Jong, Rutger Lemein, Irene Stoel, Rolinda de Vries voor hun hulp bij de dataverzameling en controle. Ook bedanken wij Maarten Allers voor commentaar op een eerdere versie van dit rapport. Vanzelfsprekend berust de verantwoordelijkheid voor eventueel resterende onvolkomenheden bij de auteurs.

1 Inleiding

1.1. Inhoud

Deze rapportage bevat een overzicht van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen (ozb), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing in de grote gemeenten. Ook wordt in gegaan op de precariobelasting op leidingen die een deel van de gemeenten heft, en waarvan de inkomsten aanzienlijk kunnen zijn. De nadruk ligt op de lasten voor huishoudens.

1.2. Gegevens

De in dit rapport opgenomen tarieven zijn de tarieven zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. We zijn dus niet uitgegaan van de begrotingen. De gegevens zijn door COELO verzameld. In eerste instantie is daarbij gebruik gemaakt van een elektronisch vragenformulier, waarin diverse controles zijn ingebouwd. Van sommige gemeenten is aanvullende informatie per e-mail of telefoon verkregen of zijn gegevens achterhaald via de website van de gemeente.

De getallen in de tabellen staan tegen een gekleurde achtergrond. Per kolom is ongeveer een derde blauw, een derde grijs en een derde rood. Hierdoor is in één oogopslag te zien welke waarden relatief laag (blauw) of hoog (rood) zijn. Bij de keuze van de gehanteerde kleuren is zo veel mogelijk rekening gehouden met de visuele beperking van kleurenblinden.¹

1.3. Opzet

Hoofdstuk 2 van dit rapport vat de belangrijkste ontwikkelingen samen. Hoofdstuk 3 bespreekt in detail de tarieven van, achtereenvolgens, de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de gemeentelijke woonlasten voor huishoudens met een eigen koopwoning en voor huishoudens die in een huurhuis wonen. Daarnaast geven we in dit hoofdstuk weer hoe hoog de opbrengst uit de precariobelasting op leidingen is. Deze belasting wordt opgelegd aan drinkwaterbedrijven en netbeheerders, die op hun beurt de kosten in rekening brengen bij hun klanten (voornamelijk huishoudens). Het rapport wordt afgesloten met een verantwoording van de gehanteerde methode.

---

¹ Hierbij is gebruik gemaakt van J. Walraven, *Kleurenblind. Zien en toch niet zien*, Blind Color, Arnhem, 2000.

2 Samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen in 2018

2.1. Tarieven

Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling van de belangrijkste gemeentelijke belastingen en van de woonlasten, voor meerpersoonshuishoudens.

Tabel 1 Overzicht 2018

	Bedrag in euro's			Verandering (%)		
	Laagste	Gemiddelde	Hoogste	Kleinste stijging	Mutatie van het gemiddelde	Grootste stijging
Ozb woningen ^a	127	238	530	-3,6	1,1	9,4
Afvalstoffenheffing	34	274	348	-7,3	0,2	10,7
Rioolheffing huurder	0	55	280	-10,6	1,1	8,5
Rioolheffing eigenaar-bewoner	103	164	280	-10,7	0,7	8,5
Woonlasten huurder ^b	34	329	567	-5,9	0,3	8,5
Woonlasten eigenaar-bewoner ^c	546	677	843	-2,3	0,6	4,7

Meerpersoonshuishoudens. Gemiddelden zijn gewogen naar de grondslag (bij ozb de woz-waarde en bij de riool- en afvalstoffenheffingen het aantal huishoudens).

a Gemiddelde aanslag bij gemiddelde woz-waarde in de desbetreffende gemeente.

b Afvalstoffenheffing en in een deel van de gemeenten rioolheffing.

c Ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De onroerendezaakbelasting (ozb) wordt betaald door eigenaar-bewoners. De grondslag is de woz-waarde. In 2018 is de peildatum van de woz-waarden verschoven van 1 januari 2016 naar 1 januari 2017. Daardoor is de waarde van de gemiddelde woning in de grote gemeenten gestegen met 9,9 procent.² De gemeenten hebben hun ozb-tarieven aan deze ontwikkeling aangepast. De gemiddelde ozb-aanslag voor woningen stijgt in de grote gemeenten met 1,1 procent. Gecorrigeerd voor inflatie, die in 2018 naar verwachting 1,6 procent zal bedragen,³ is dus sprake van een gemiddelde daling van 0,5 procent.

Ook voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing geldt dat de gemiddelde stijging van het tarief lager is dan de verwachte inflatie. De rioolheffing kan worden opgelegd aan

² Deze ontwikkeling is berekend met cijfers van de Waarderingskamer. Op het moment dat dit rapport werd geschreven hebben elf van de grote gemeenten (29 procent) nog onvoldoende gegevens aangeveleverd om de ontwikkeling van de woz-waarden definitief te bepalen. Het gaat hier dan ook om een eerste schatting van de ontwikkeling.

³ CPB (2017) *Decemberraming 2017*, Den Haag

zowel gebruikers als eigenaren van woningen, of aan beide. Hierdoor betalen huurders in een deel van de gemeenten (34 procent van de grote gemeenten) geen rioolheffing. Gemiddeld betalen zij dit jaar 55 euro aan rioolheffing, 1,1 procent meer dan vorig jaar. Het gemiddelde tarief voor huishoudens die in een eigen koopwoning wonen stijgt met 0,7 procent (tot 164 euro). Het gemiddelde tarief van de afvalstoffenheffing (die zowel door huurders als huishoudens met een koopwoning wordt betaald) stijgt 0,2 procent (tot 274 euro).

2.2. Woonlasten huurder

Voor huurders bestaan de gemeentelijke woonlasten uit een afvalstoffenheffing en, in een deel van de gemeenten, een rioolheffing. Waar het tarief van deze heffingen geen vastrecht is zijn we uitgegaan van een driepersoonshuishouden met een gemiddeld waterverbruik en een gemiddelde afvalproductie in die gemeente. In zes gemeenten is de rioolheffing voor gebruikers van woningen afhankelijk van de woz-waarde. We gaan in deze gevallen uit van een woning met een waarde van 60 procent van de voor de desbetreffende gemeente geldende gemiddelde woz-waarde.

De gemiddelde woonlasten voor huurders stijgen dit jaar met 0,3 procent tot 329 euro, 1,12 euro meer dan vorig jaar. De afvalstoffenheffing stijgt 0,2 procent, ofwel 0,54 euro en huurders betalen 0,58 euro meer voor de rioolheffing (een stijging van 1,1 procent).

Huurders in Nijmegen betalen net als in 2017 het minst (34 euro). Zij betalen alleen voor de speciale afvalzakken die gebruikt moeten worden om het afval in aan te bieden. In Zaanstad betalen huurders het hoogste bedrag (567 euro). In 13 grote gemeenten dalen de woonlasten voor huurders. De daling is met 5,9 procent het sterkst in Middelburg. De stijging is het sterkst in Apeldoorn (8,5 procent).

2.3. Woonlasten eigenaar-bewoner

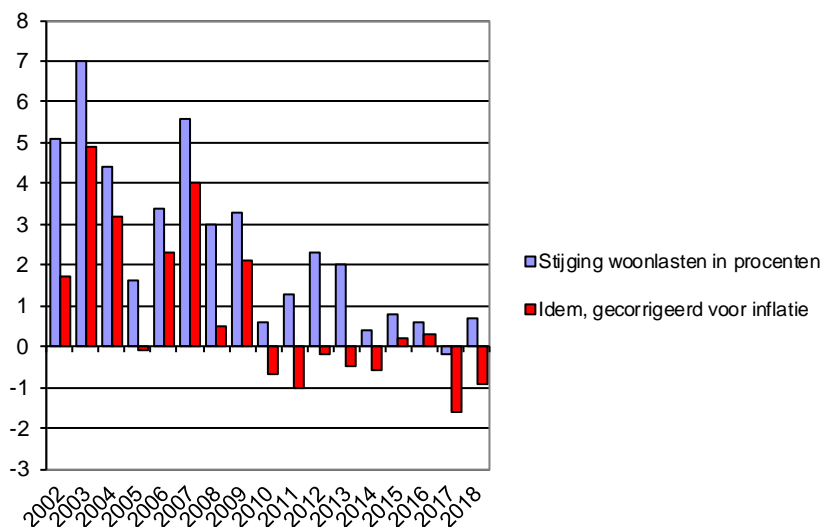
Huishoudens die in een eigen koopwoning wonen, betalen naast afvalstoffenheffing en rioolheffing ook ozb. We gaan uit van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde woz-waarde.

De gemiddelde woonlasten stijgen dit jaar voor deze huishoudens met 0,6 procent tot 677 euro, 4,27 euro meer dan vorig jaar. Als we dit corrigeren voor de verwachte inflatie dalen de lasten 1 procent. Vorig jaar was de daling sterker (figuur 1).⁴

---

⁴ De samenstelling van de groep grote gemeenten is gedurende de jaren die in de figuur zijn vertegenwoordigd wel enigszins gewijzigd.

Figuur 1 Woonlastenontwikkeling voor eigenaar-bewoner grote gemeenten sinds 2002 (in procenten)

Deze gematigde lastenontwikkeling komt in de eerste plaats doordat de afvalstoffenheffing beperkt stijgt (met 0,2 procent (0,54 euro)). Eigenaar-bewoners betalen gemiddeld 0,7 procent meer voor de rioolheffing (1,17 euro). De gemiddelde ozb-aanslag stijgt met 1,1 procent (2,56 euro).

De woonlasten zijn voor woningeigenaren het laagst in 's-Gravenhage (546 euro) en het hoogst in Delft (843 euro). Elf gemeenten verlagen de woonlasten, Arnhem het meest (2,3 procent). De woonlasten stijgen het meest in Apeldoorn (4,7 procent).

Van het geheel van de bijkomende woonlasten (dus naast huur of financiering van de eigen woning) nemen de gemeentelijke lasten overigens slechts een beperkt deel voor hun rekening (18 procent in 2017).⁵ Energie en water is samen veruit de grootste post.

⁵ Zie *Atlas van de lokale lasten 2017*, COELO, Groningen.

3 Tarieven

3.1. Onroerendezaakbelastingen

Voor eigenaren van woningen bedragen de ozb-tarieven van de grote gemeenten in 2018 gemiddeld 0,1100 procent van de economische waarde (tabel 2). Net als in 2017 heeft Amsterdam het laagste tarief (0,0414 procent) en Nijmegen het hoogste (0,2612 procent).

De gemiddelde aanslag voor eigenaren van woningen stijgt, gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van woningen, met 1,1 procent. Gemiddeld betaalt een huiseigenaar 238 euro. In Utrecht daalt het ozb-tarief voor woningen het meest (met 3,6 procent; tabel 2). De daling komt doordat de ontwikkeling van de waarde van woningen volgens de Waarderingskamer hoger is dan de ontwikkeling waar de gemeente Utrecht bij het vaststellen van de tarieven van uit was gegaan.

De grootste verhoging vinden we in Eindhoven (9,4 procent). Eindhoven verhoogt de ozb-tarieven dit jaar extra om tekorten op te vangen die zijn ontstaan in het sociale domein (onder meer Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdzorg en Participatiewet).

Voor niet-woningen bedraagt het tarief voor zakelijk gerechtigden in de grote gemeenten gemiddeld 0,3116 procent en dat voor gebruikers 0,2304 procent (tabel 2). Amsterdam heeft het laagste tarief voor zakelijk gerechtigden (0,1615 procent). Nijmegen het hoogste (0,9029 procent). Het hoogste tarief voor gebruikers wordt net als in 2017 geheven in Leiden (0,4642 procent). In Lelystad en Nijmegen is het tarief het laagst. In deze gemeenten betalen gebruikers geen onroerendezaakbelasting. In Nijmegen betalen gebruikers van niet-woningen dit jaar voor het eerst is dat dit jaar voor het eerst geen ozb aan de gemeente, in Lelystad was dat in 2016 en 2017 ook al zo.

In 2008 is de maximering van de ozb-tarieven afgeschaft. Gemeenten mogen zelf hun tarieven bepalen. Afsproken is echter dat de macro-opbrengst van de ozb (dus de opbrengst in alle gemeenten samen) niet meer mag stijgen dan de som van de reële trendmatige groei van het bbp en de prijsontwikkeling van de nationale bestedingen (de zogenoemde macronorm). Voor 2018 levert dit een maximaal stijgingspercentage op van 3,1.⁶ De macronorm is niet in wetgeving vastgelegd. In een bestuursakkoord met de VNG is afgesproken dat bij overschrijding van de macronorm het volume van het gemeentefonds kan worden verlaagd. Dat is nog nooit gebeurd.

In 2014 is de macronorm onroerendezaakbelasting geëvalueerd. De conclusie van de evaluatie is dat de macronorm geen effectief beheersinstrument is. Toch wordt de macronorm nog steeds gehanteerd. In de jaren 2012 tot en met 2016 is een overschrijding van de macronorm geconstateerd. De overschrijding werd telkens in mindering gebracht op de nieuwe macronorm. In 2017 is de macronorm niet overschreven.

---

⁶ Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Meicirculaire Gemeentefonds 2017*, blz. 40.

De totale stijging van de ozb-opbrengst in de grote gemeenten bedraagt 2,2 procent en ligt daarmee onder de macronorm. Die norm geldt echter voor alle gemeenten samen, inclusief de kleinere gemeenten. Of de totale ozb-opbrengst onder de norm blijft moet blijken uit de Atlas van de lokale lasten 2018.

Tabel 2 Ozb

	Tarief eigenaar woning ¹	Tarief gebruiker niet-woning ¹	Gemiddelde aanslag woning ²	Mutatie	
Almere	0,1438	0,3205	0,2575	287,46	1,8%
Alkmaar	0,0910	0,2610	0,2120	181,62	0,1%
Alphen a/d Rijn	0,1166	0,1930	0,1670	266,84	0,7%
Amersfoort	0,1334	0,3239	0,2644	339,94	4,7%
Amsterdam	0,0414	0,1615	0,1291	142,12	0,0%
Apeldoorn	0,1413	0,4072	0,3221	314,22	1,4%
Arnhem	0,1852	0,5532	0,1844	339,66	-2,9%
Assen	0,1738	0,3778	0,3065	301,40	2,0%
Breda	0,0916	0,2243	0,1788	231,62	-2,6%
Delft	0,1429	0,2834	0,2269	274,81	-3,3%
Deventer	0,1546	0,4144	0,3270	300,09	4,0%
Dordrecht	0,1222	0,2391	0,1940	208,06	2,2%
Ede	0,1091	0,2143	0,1712	266,02	2,1%
Eindhoven	0,1107	0,2424	0,1914	249,14	9,4%
Emmen	0,2054	0,3204	0,2582	307,67	0,0%
Enschede	0,1619	0,4279	0,3521	271,92	2,3%
Groningen	0,1618	0,4931	0,3979	270,54	3,1%
Haarlem	0,0989	0,3075	0,2446	282,55	1,2%
Haarlemmermeer	0,1016	0,3021	0,2652	278,17	2,5%
Helmond	0,1665	0,2355	0,1884	339,89	5,1%
Leeuwarden	0,1528	0,4345	0,3759	220,15	-1,7%
Leiden	0,1488	0,4648	0,4642	351,73	-0,6%
Lelystad	0,1923	0,7027	0,0000	325,05	1,1%
Maastricht	0,1270	0,2800	0,2290	248,98	0,6%
Middelburg	0,1164	0,2675	0,2152	210,40	1,5%
Nijmegen	0,2612	0,9029	0,0000	529,71	1,8%
Oss	0,1263	0,2454	0,1983	275,31	1,8%
Rotterdam	0,1154	0,3508	0,2513	190,51	-0,1%
's-Gravenhage	0,0597	0,2350	0,1983	127,02	0,0%
's-Hertogenbosch	0,0902	0,2954	0,2366	234,00	2,8%
Sittard-Geleen	0,1873	0,5098	0,3902	310,31	5,0%
Tilburg	0,1021	0,2104	0,1740	197,38	0,9%
Utrecht	0,0912	0,3173	0,2563	238,75	-3,6%
Venlo	0,1967	0,3394	0,2726	371,41	2,5%
Westland	0,1215	0,2086	0,1572	313,36	0,0%
Zaanstad	0,1343	0,3315	0,2591	272,32	2,6%
Zoetermeer	0,1794	0,4099	0,3186	357,05	2,6%
Zwolle	0,1277	0,3703	0,2994	274,65	1,1%
Laagste	0,0414	0,1615	0,0000	127	-3,6%
Gemiddelde	0,1100	0,3116	0,2304	238	
Hoogste	0,2612	0,9029	0,4642	530	9,4%

¹ Tarief als percentage van woz-waarde.

² In euro's

Legenda:

Relatief hoog
Rond de mediaan
Relatief laag

3.2. Afvalstoffenheffingen

Eénpersoonshuishoudens betalen in de grote gemeenten gemiddeld 218 euro aan afvalstoffenheffing. In Nijmegen betalen éénpersoonshuishoudens het minst omdat zij alleen betalen voor iedere afvalzak die zij gebruiken (geen vastrecht). Een groot deel van de kosten van de afvalinzameling en –verwerking wordt in Nijmegen gedekt uit de algemene middelen (ozb). Eenpersoonshuishoudens betalen daar gemiddeld 17 euro. In Almere betalen éénpersoonshuishoudens het meest (340 euro).

Meerpersoonshuishoudens betalen in de grote gemeenten gemiddeld 274 euro. Dat is 0,2 procent meer dan vorig jaar. In Nijmegen betalen deze huishoudens gemiddeld 34 euro (alleen voor de afvalzakken). Delft heeft het hoogste tarief (348 euro).

Twaalf gemeenten verlagen het tarief (meerpersoonshuishouden). Middelburg verlaagt het tarief het meest (7,3 procent). Deze gemeente heeft een nieuw contract afgesloten voor het verwerken van afval. De kosten zijn daardoor lager.⁷

In Apeldoorn stijgt het bedrag dat een meerpersoonshuishouden betaalt het sterkst (10,7 procent). Apeldoorn hanteert diftar. Huishoudens betalen in 2018 hetzelfde bedrag voor de lediging van hun container als in 2017, maar zijn meer kwijt aan het vastrecht. Dat komt doordat er in 2017 een eenmalige korting van 19,70 is gegeven op het vastrecht.

Tariefverlagingen houden vaak verband met het doorberekenen van lagere verwerkingskosten van huishoudelijk afval. Voor veel gemeenten zijn de kosten van afvalinzameling en –verwerking lager naarmate huishoudens het afval beter scheiden. Gemeenten experimenteren daarom met nieuwe methoden van afvalinzameling om afvalscheiding door huishoudens te bevorderen.⁸ Tariefstijgingen kunnen onder meer worden veroorzaakt door het verhogen van de kostendekking of doordat een gemeente meer kosten aan de afvalstoffenheffing toerekent.

---

⁷ Programmabegroting Middelburg 2018, blz. 102-104.

⁸ Een voorbeeld is omgekeerd inzamelen. De afvalstromen die recyclebaar zijn worden bij omgekeerd inzamelen huis-aan-huis opgehaald. Het restafval moet een huishouden zelf wegbrengen, bijvoorbeeld naar een verzamelcontainer.

Tabel 3 Afvalstoffenheffing huishoudens

	Tarief éénpersoons- huishouden ¹	Mutatie	Tarief meerpersoons- huishouden ¹	Mutatie
Almere	339,62	4,2%	339,62	4,2%
Alkmaar	162,96	1,0%	263,73	1,0%
Alphen a/d Rijn	168,60	-4,1%	243,00	-4,0%
Amersfoort	205,92	2,3%	256,20	1,7%
Amsterdam	235,00	0,0%	313,00	0,0%
Apeldoorn	212,80	13,0%	262,38	10,7%
Arnhem	180,84	-0,8%	243,96	-0,8%
Assen	138,84	-2,2%	210,31	-1,6%
Breda	203,28	-2,5%	300,96	-2,5%
Delft	222,05	1,5%	347,85	1,5%
Deventer	210,88	0,0%	263,49	0,0%
Dordrecht	275,88	1,7%	275,88	1,7%
Ede	218,66	8,5%	260,32	4,7%
Eindhoven	154,48	-0,3%	225,49	-0,7%
Emmen	242,13	0,0%	276,09	0,0%
Enschede	242,08	1,0%	281,84	0,9%
Groningen	236,40	1,8%	333,36	1,8%
Haarlem	214,44	1,0%	324,48	0,9%
Haarlemmermeer	223,68	-11,9%	312,00	-3,2%
Helmond	199,80	0,4%	199,80	0,4%
Leeuwarden	170,69	1,5%	256,04	1,5%
Leiden	152,40	2,1%	286,08	2,1%
Lelystad	244,83	-2,0%	289,37	-2,0%
Maastricht	285,14	2,3%	303,63	2,3%
Middelburg	245,07	-7,3%	269,94	-7,3%
Nijmegen	16,88	0,0%	33,76	0,0%
Oss	241,80	0,0%	241,80	0,0%
Rotterdam	283,90	-3,2%	328,20	-1,4%
's-Gravenhage	226,92	-2,0%	279,12	-2,0%
's-Hertogenbosch	173,16	-1,3%	221,28	-2,9%
Sittard-Geleen	210,14	-4,3%	267,74	-3,4%
Tilburg	216,03	-8,8%	240,03	1,3%
Utrecht	208,00	1,4%	253,00	1,8%
Venlo	114,47	0,0%	190,78	0,0%
Westland	169,44	0,0%	213,84	0,0%
Zaanstad	286,09	1,8%	286,09	1,8%
Zoetermeer	227,07	2,2%	270,53	2,3%
Zwolle	215,77	0,0%	269,72	0,0%
Laagste	17	-11,9%	34	-7,3%
Gemiddelde	218		274	
Hoogste	340	13,0%	348	10,7%

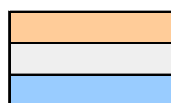
¹ In euro's

Legenda:

Relatief hoog

Rond de mediaan

Relatief laag

3.3. Rioolheffing huurders

De rioolheffing kan zowel aan de gebruiker als aan de eigenaar van een pand worden opgelegd. In deze paragraaf wordt de ontwikkeling voor huurders weergegeven, in de volgende paragraaf die voor eigenaar bewoners.

In 2018 betalen éénpersoonshuishoudens in een huurhuis gemiddeld 40 euro aan rioolheffing en meerpersoonshuishoudens 55 euro. In 13 grote gemeenten (34 procent van het totaal) betalen huurders geen rioolheffing. In de gemeenten waar huurders wel rioolheffing betalen varieert het tarief voor zowel één- als meerpersoonshuishoudens van 28 euro in Oss tot 280 euro in Zaanstad (zie tabel 4).

Gemiddeld betalen meerpersoonshuishoudens 0,58 euro (1,1 procent) meer dan in 2017. In Tilburg daalt het tarief met 10,6 procent het sterkst (zowel voor één als meerpersoonshuishoudens). Tilburg verlaagt de rente die wordt berekend voor het gebruik van kapitaalgoederen (waaronder riolering). Daardoor dalen de kosten en kan het tarief worden verlaagd.

Het tarief voor huurders (één- en meerpersoonshuishoudens) stijgt het sterkst in Lelystad (7,9 procent voor éénpersoonshuishoudens en 8,5 procent voor meerpersoonshuishoudens). Deze tariefstijging is volgens de gemeente nodig om de plannen uit te voeren uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP).⁹

---

⁹ Programmabegroting Lelystad, <https://lelystad.begrotingsapp.nl/programmabegroting-2018/programma/2-beleidsbegroting>

Tabel 6 Woonlasten meerpersoonshuishouden huurder

In woning met 60 procent van gemiddelde waarde (euro)

	Afvalstoffenheffing (euro's) ¹	Rioolheffing (euro's) ¹	Woonlasten (euro's) ¹	Mutatie in procenten	Mutatie in euro's
Almere	339,62	0,00	339,62	4,2%	13,69
Alkmaar	263,73	0,00	263,73	1,0%	2,61
Alphen a/d Rijn	243,00	230,16	473,16	0,0%	0,00
Amersfoort	256,20	33,94	290,14	1,9%	5,43
Amsterdam	313,00	0,00	313,00	0,0%	0,00
Apeldoorn	262,38	79,52	341,90	8,5%	26,87
Arnhem	243,96	49,74	293,70	-1,2%	-3,65
Assen	210,31	181,04	391,35	-0,8%	-2,98
Breda	300,96	212,76	513,72	0,5%	2,52
Delft	347,85	48,20	396,05	1,5%	5,86
Deventer	263,49	169,80	433,29	-1,1%	-4,68
Dordrecht	275,88	84,72	360,60	2,2%	7,80
Ede	260,32	51,48	311,80	2,6%	7,84
Eindhoven	225,49	0,00	225,49	-0,7%	-1,62
Emmen	276,09	40,80	316,89	0,1%	0,32
Enschede	281,84	232,80	514,64	2,8%	13,80
Groningen	333,36	0,00	333,36	1,8%	5,76
Haarlem	324,48	0,00	324,48	0,9%	2,76
Haarlemmermeer	312,00	0,00	312,00	-3,2%	-10,20
Helmond	199,80	212,58	412,38	-3,0%	-12,54
Leeuwarden	256,04	86,30	342,34	-0,4%	-1,24
Leiden	286,08	127,44	413,52	2,1%	8,52
Lelystad	289,37	154,70	444,07	1,4%	6,15
Maastricht	303,63	47,84	351,47	2,3%	7,91
Middelburg	269,94	51,85	321,79	-5,9%	-20,14
Nijmegen	33,76	0,00	33,76	0,0%	0,00
Oss	241,80	28,20	270,00	0,0%	0,00
Rotterdam	328,20	0,00	328,20	-1,4%	-4,70
's-Gravenhage	279,12	0,00	279,12	-2,0%	-5,64
's-Hertogenbosch	221,28	63,72	285,00	-1,9%	-5,64
Sittard-Geleen	267,74	0,00	267,74	-3,4%	-9,40
Tilburg	240,03	35,18	275,21	-0,4%	-1,09
Utrecht	253,00	0,00	253,00	1,8%	4,50
Venlo	190,78	173,34	364,12	0,1%	0,36
Westland	213,84	172,32	386,16	0,0%	0,00
Zaanstad	286,09	280,48	566,57	0,9%	5,00
Zoetermeer	270,53	88,75	359,28	2,4%	8,26
Zwolle	269,72	0,00	269,72	0,0%	0,00
Laagste	34	0	34	-5,9%	-20,14
Hoogste	348	280	567	8,5%	26,87
Gemiddelde	274	55	329		
<i>Mutatie gemiddelde</i>	<i>0,2%</i>	<i>1,1%</i>	<i>0,3%</i>		
<i>Idem, in euro's</i>	<i>0,54</i>	<i>0,58</i>	<i>1,12</i>		

¹ Meerpersoonshuishouden

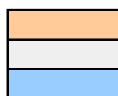
² Woonlasten zijn berekend als de som van de afvalstoffenheffing en waar van toepassing

Legenda:

Relatief hoog

Rond de mediaan

Relatief laag

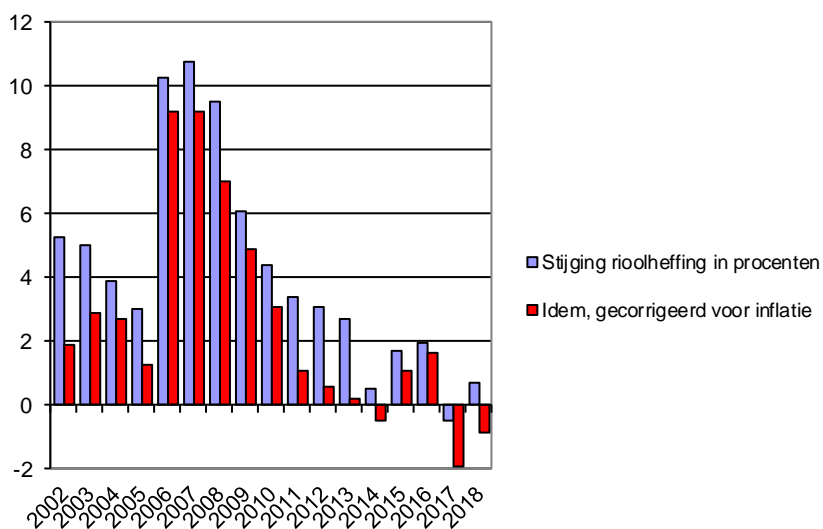

3.4. Rioolheffing eigenaar-bewoners

Huishoudens in een koopwoning betalen zowel de gebruikersheffing als de eigenarenheffing. In de grote gemeenten betalen éénpersoonshuishoudens met een koopwoning met gemiddeld 159 euro bijna net zoveel aan rioolheffing als meerpersoonshuishoudens (164 euro; tabel 5). Dat komt doordat veel grote gemeenten geen onderscheid maken tussen kleine of grote huishoudens. Voor éénpersoonshuishoudens bedraagt het laagste tarief 68 euro (Leiden, waar de opbrengst uit de rioolheffing maar een deel van de kosten van de riolering dekt), voor meerpersoonshuishoudens bedraagt het laagste tarief 103 euro (Zwolle). Het hoogste tarief – zowel voor éénpersoonshuishoudens als voor meerpersoonshuishoudens – is 280 euro (Zaanstad).

Het gemiddelde tarief voor meerpersoonshuishoudens ligt 1,17 euro (0,7 procent) hoger dan vorig jaar. Dat is een grotere stijging dan vorig jaar, maar gecorrigeerd voor inflatie is sprake van een daling (figuur 2). Net als bij huurwoningen daalt het tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens in Tilburg het sterkst (10,7 procent) en stijgt dit het sterkst in Lelystad.

Figuur 2 Stijging rioolheffing grote gemeenten sinds 2002 (in procenten)

Tabel 5 Rioolheffing eigenaar-bewoner

	Tarief éénpersoons- huishouden	Mutatie	Tarief meerpersoons- huishouden	Mutatie
Almere	147,51	4,4%	147,51	4,4%
Alkmaar	132,72	2,1%	132,72	2,1%
Alphen a/d Rijn	168,12	4,6%	230,16	4,6%
Amersfoort	126,65	3,7%	126,65	3,7%
Amsterdam	125,83	-2,0%	125,83	-2,0%
Apeldoorn	132,54	2,0%	132,54	2,0%
Arnhem	165,79	-3,1%	165,79	-3,1%
Assen	181,04	0,2%	181,04	0,2%
Breda	212,76	5,0%	212,76	5,0%
Delft	219,98	1,5%	219,98	1,5%
Deventer	169,80	-2,7%	169,80	-2,7%
Dordrecht	179,78	4,0%	179,78	4,0%
Ede	154,68	-7,1%	154,68	-7,1%
Eindhoven	144,00	0,0%	144,00	0,0%
Emmen	166,57	0,5%	166,57	0,5%
Enschede	232,80	5,1%	232,80	5,1%
Groningen	151,00	0,0%	151,00	0,0%
Haarlem	148,80	4,8%	148,80	4,8%
Haarlemmermeer	127,09	2,0%	127,09	2,0%
Helmond	212,58	-5,9%	212,58	-5,9%
Leeuwarden	135,95	-5,1%	164,72	-5,2%
Leiden	68,40	2,0%	127,44	2,1%
Lelystad	86,70	7,9%	154,70	8,5%
Maastricht	185,42	2,2%	185,42	2,2%
Middelburg	190,62	2,2%	190,62	2,2%
Nijmegen	164,67	1,0%	164,67	1,0%
Oss	168,48	0,0%	168,48	0,0%
Rotterdam	198,20	4,4%	198,20	4,4%
's-Gravenhage	139,55	1,8%	139,55	1,8%
's-Hertogenbosch	128,04	2,2%	128,04	2,2%
Sittard-Geleen	179,20	-0,2%	179,20	-0,2%
Tilburg	116,80	-10,7%	116,80	-10,7%
Utrecht	214,49	-2,6%	214,49	-2,6%
Venlo	173,34	0,2%	173,34	0,2%
Westland	195,21	0,0%	230,61	0,0%
Zaanstad	280,48	0,0%	280,48	0,0%
Zoetermeer	105,31	2,6%	105,31	2,6%
Zwolle	103,08	-2,0%	103,08	-2,0%
Laagste	68	-10,7%	103	-10,7%
Gemiddelde	159		164	
Hoogste	280	7,9%	280	8,5%

4 Woonlasten

4.1. Huurder

De woonlasten voor huurders bestaan uit een afvalstoffenheffing en, in een deel van de gemeenten, een rioolheffing. We gaan in deze paragraaf uit van een meerpersoonshuishouden.

Huurders betalen in 2018 gemiddeld 329 euro, 0,3 procent (1,12 euro) meer dan vorig jaar. De woonlasten voor huurders in de grote gemeenten variëren van 34 euro in Nijmegen (waar huurders alleen betalen voor de afvalzakken die zij gebruiken, het grootste deel van de kosten van afvalinzameling en –verwerking wordt gedekt uit de ozb) tot 567 euro in Zaanstad (zie figuur 3).

De woonlasten voor huurders dalen het sterkst in Middelburg (-5,9 procent, 20 euro) en stijgen het sterkst in Apeldoorn (8,5 procent, 27 euro), zie figuur 4. In beide gemeenten komt dit voornamelijk door de afvalstoffenheffing. Middelburg heeft een nieuw contract afgesloten waardoor huishoudens 7,3 procent minder betalen voor de afvalstoffenheffing. De rioolheffing voor huurders stijgt in Middelburg 2,2 procent. Apeldoorn gaf in 2017 een korting op het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Deze korting vervalt in 2018 waardoor huishoudens 10,7 procent meer betalen. Huurders in Apeldoorn zijn in 2018 2,0 procent meer kwijt aan de rioolheffing.

Tabel 6 Woonlasten meerpersoonshuishouden huurder

In woning met 60 procent van gemiddelde waarde (euro)

	Afvalstoffenheffing (euro's) ¹	Rioolheffing (euro's) ¹	Woonlasten (euro's) ²	Mutatie in procenten	Mutatie in euro's
Almere	339,62	0,00	339,62	4,2%	13,69
Alkmaar	263,73	0,00	263,73	1,0%	2,61
Alphen a/d Rijn	243,00	230,16	473,16	0,0%	0,00
Amersfoort	256,20	33,94	290,14	1,9%	5,43
Amsterdam	313,00	0,00	313,00	0,0%	0,00
Apeldoorn	262,38	79,52	341,90	8,5%	26,87
Arnhem	243,96	49,74	293,70	-1,2%	-3,65
Assen	210,31	181,04	391,35	-0,8%	-2,98
Breda	300,96	212,76	513,72	0,5%	2,52
Delft	347,85	48,20	396,05	1,5%	5,86
Deventer	263,49	169,80	433,29	-1,1%	-4,68
Dordrecht	275,88	84,72	360,60	2,2%	7,80
Ede	260,32	51,48	311,80	2,6%	7,84
Eindhoven	225,49	0,00	225,49	-0,7%	-1,62
Emmen	276,09	40,80	316,89	0,1%	0,32
Enschede	281,84	232,80	514,64	2,8%	13,80
Groningen	333,36	0,00	333,36	1,8%	5,76
Haarlem	324,48	0,00	324,48	0,9%	2,76
Haarlemmermeer	312,00	0,00	312,00	-3,2%	-10,20
Helmond	199,80	212,58	412,38	-3,0%	-12,54
Leeuwarden	256,04	86,30	342,34	-0,4%	-1,24
Leiden	286,08	127,44	413,52	2,1%	8,52
Lelystad	289,37	154,70	444,07	1,4%	6,15
Maastricht	303,63	47,84	351,47	2,3%	7,91
Middelburg	269,94	51,85	321,79	-5,9%	-20,14
Nijmegen	33,76	0,00	33,76	0,0%	0,00
Oss	241,80	28,20	270,00	0,0%	0,00
Rotterdam	328,20	0,00	328,20	-1,4%	-4,70
's-Gravenhage	279,12	0,00	279,12	-2,0%	-5,64
's-Hertogenbosch	221,28	63,72	285,00	-1,9%	-5,64
Sittard-Geleen	267,74	0,00	267,74	-3,4%	-9,40
Tilburg	240,03	35,18	275,21	-0,4%	-1,09
Utrecht	253,00	0,00	253,00	1,8%	4,50
Venlo	190,78	173,34	364,12	0,1%	0,36
Westland	213,84	172,32	386,16	0,0%	0,00
Zaanstad	286,09	280,48	566,57	0,9%	5,00
Zoetermeer	270,53	88,75	359,28	2,4%	8,26
Zwolle	269,72	0,00	269,72	0,0%	0,00
Laagste	34	0	34	-5,9%	-20,14
Hoogste	348	280	567	8,5%	26,87
Gemiddelde	274	55	329		
<i>Mutatie gemiddelde</i>	<i>0,2%</i>	<i>1,1%</i>	<i>0,3%</i>		
<i>Idem, in euro's</i>	<i>0,54</i>	<i>0,58</i>	<i>1,12</i>		

¹ Meerpersoonshuishouden

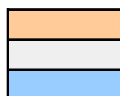
² Woonlasten zijn berekend als de som van de afvalstoffenheffing en waar van toepas:

Legenda:

Relatief hoog

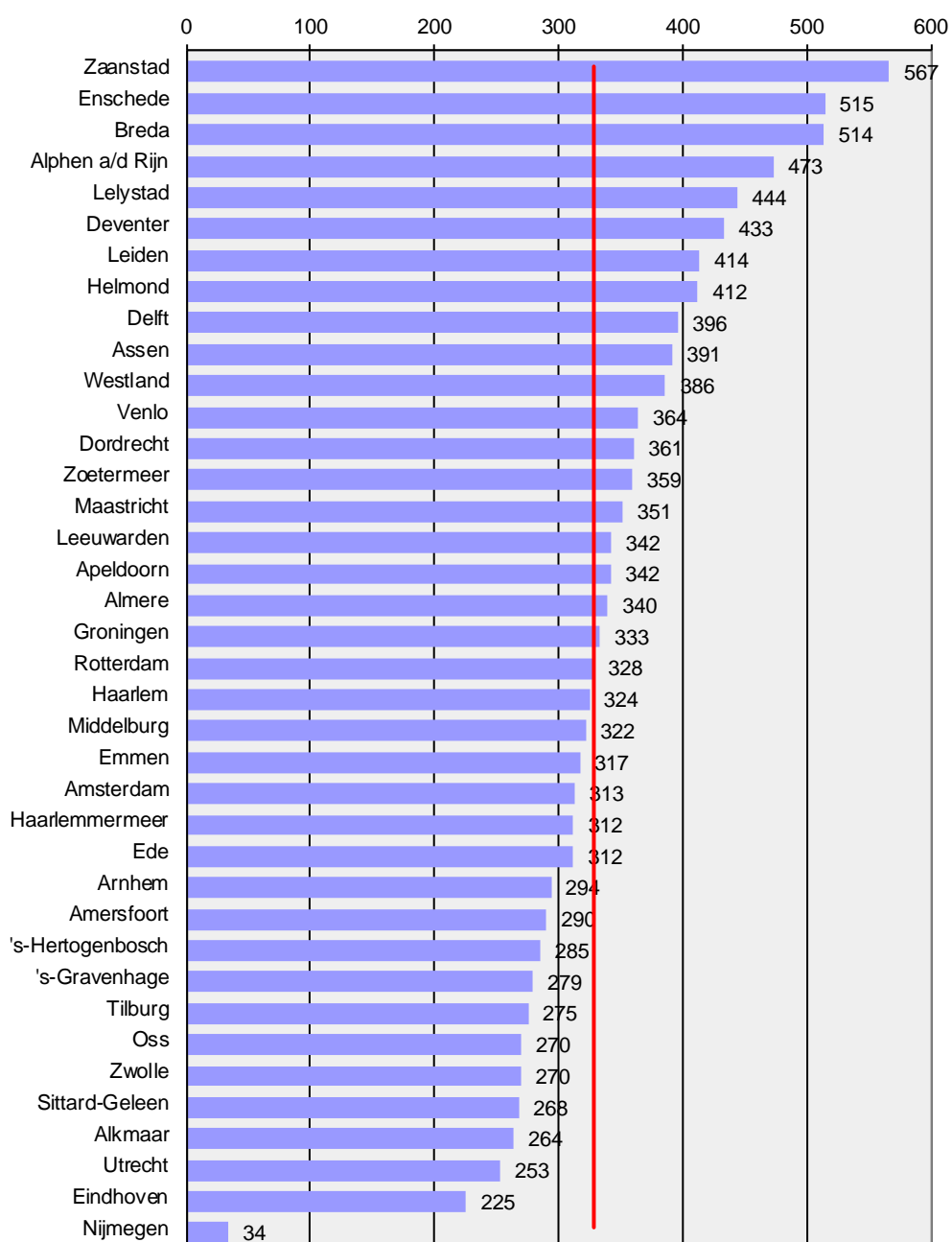
Rond de mediaan

Relatief laag

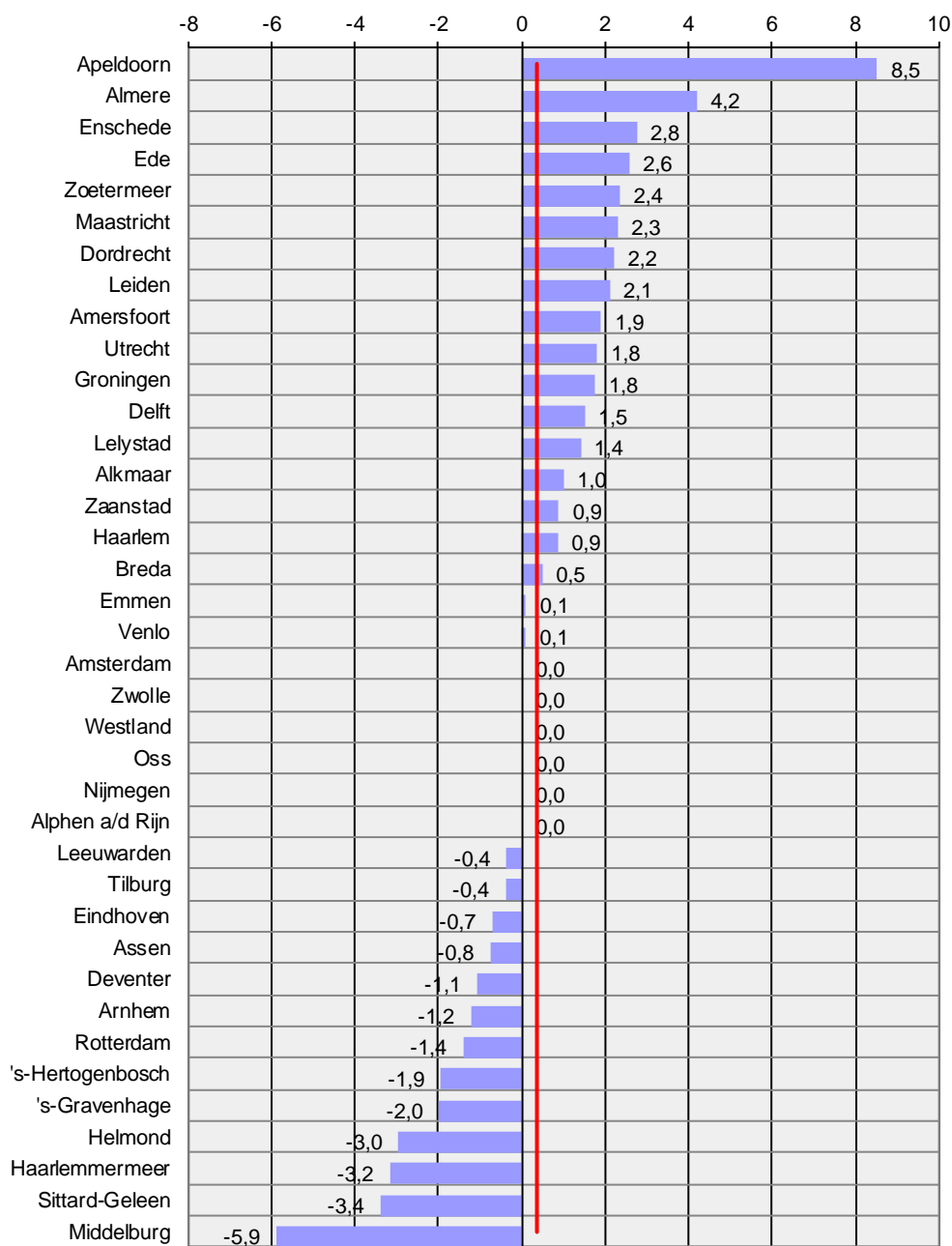
Figuur 3 Woonlasten van meerpersoonshuishouders met huurwoning per gemeente

In euro's. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer

Figuur 3 Verandering woonlasten van meerpersoonshuishoudens met huurwoning per gemeente

In procenten. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer

4.2. Eigenaar-bewoner

Tellen we voor een huishouden ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing (eigenaar en gebruikerstarief) op, en verminderen we dit met een eventuele heffingskorting,¹⁰ dan ontstaat een indicator voor de woonlasten voor eigenaar-bewoners. Wij gaan hier uit van een meerpersoonshuishouden met een in de desbetreffende gemeente geldende gemiddelde waarde.

Gemiddeld bedragen de woonlasten voor woningbezitters in de grote gemeenten 677 euro (tabel 7). Dat is 0,6 procent (4,27 euro) meer dan vorig jaar. Zoals figuur 5 laat zien zijn de woonlasten het laagst in 's-Gravenhage (546 euro) en het hoogst in Delft (843 euro).

De woonlasten dalen het sterkst (met 2,3 procent, 18 euro) in Arnhem, zie figuur 6. Eigenaar bewoners betalen daar gemiddeld 2,9 procent minder voor ozb, 0,8 procent minder voor de afvalstoffenheffing en 3,1 procent minder voor de rioolheffing. Arnhem gaat er in de begroting vanuit dat huishoudens 1,6 procent meer kwijt zijn voor de ozb en rioolheffing. De ontwikkeling van de woz-waarde van woningen (die in Arnhem ook de grondslag is voor de rioolheffing) is volgens de Waarderingskamer echter lager dan voorzien.

De grootste verhoging vindt plaats in Apeldoorn (4,7 procent, 32 euro). Dat komt voornamelijk doordat Apeldoorn in 2017 eenmalig een korting gaf op het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Huishoudens betalen daardoor in 2018 10,7 procent meer. De rioolheffing stijgt 2,0 procent, eigenaar bewoners zijn in 2018 gemiddeld 1,4 procent meer kwijt aan ozb.

---

¹⁰ Geen van de onderzochte grote gemeenten heeft in 2018 een heffingskorting.

Tabel 7 Woonlasten meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner

In woning met gemiddelde waarde (euro)

Ozb-Eigenaar (euro's)	Afvalstoffenheffing (euro's) ¹	Rioolheffing (euro's) ¹	Woonlasten (euro's) ²	Mutatie in procenten	Mutatie in euro's	
Almere	287,46	339,62	147,51	774,59	3,3%	25,03
Alkmaar	181,62	263,73	132,72	578,07	1,0%	5,52
Alphen a/d Rijn	266,84	243,00	230,16	740,00	0,3%	1,85
Amersfoort	339,94	256,20	126,65	722,79	3,4%	23,85
Amsterdam	142,12	313,00	125,83	580,95	-0,4%	-2,58
Apeldoorn	314,22	262,38	132,54	709,13	4,7%	32,15
Arnhem	339,66	243,96	165,79	749,41	-2,3%	-17,56
Assen	301,40	210,31	181,04	692,75	0,4%	3,07
Breda	231,62	300,96	212,76	745,34	-0,5%	-3,68
Delft	274,81	347,85	219,98	842,64	-0,1%	-1,11
Deventer	300,09	263,49	169,80	733,37	0,9%	6,87
Dordrecht	208,06	275,88	179,78	663,72	2,5%	15,89
Ede	266,02	260,32	154,68	681,01	0,8%	5,56
Eindhoven	249,14	225,49	144,00	618,63	3,3%	19,87
Emmen	307,67	276,09	166,57	750,33	0,1%	0,90
Enschede	271,92	281,84	232,80	786,56	2,6%	19,80
Groningen	270,54	333,36	151,00	754,90	1,9%	13,79
Haarlem	282,55	324,48	148,80	755,83	1,8%	13,03
Haarlemmermeer	278,17	312,00	127,09	717,26	-0,1%	-0,90
Helmond	339,89	199,80	212,58	752,27	0,5%	4,02
Leeuwarden	220,15	256,04	164,72	640,91	-1,4%	-8,92
Leiden	351,73	286,08	127,44	765,25	0,8%	6,35
Lelystad	325,05	289,37	154,70	769,12	1,3%	9,76
Maastricht	248,98	303,63	185,42	738,03	1,7%	12,46
Middelburg	210,40	269,94	190,62	670,96	-2,1%	-14,17
Nijmegen	529,71	33,76	164,67	728,15	1,5%	10,91
Oss	275,31	241,80	168,48	685,59	0,7%	4,83
Rotterdam	190,51	328,20	198,20	716,91	0,5%	3,47
's-Gravenhage	127,02	279,12	139,55	545,69	-0,6%	-3,19
's-Hertogenbosch	234,00	221,28	128,04	583,32	0,4%	2,51
Sittard-Geleen	310,31	267,74	179,20	757,25	0,7%	5,19
Tilburg	197,38	240,03	116,80	554,21	-1,6%	-8,99
Utrecht	238,75	253,00	214,49	706,24	-1,4%	-10,17
Venlo	371,41	190,78	173,34	735,53	1,3%	9,43
Westland	313,36	213,84	230,61	757,81	0,0%	0,03
Zaanstad	272,32	286,09	280,48	838,89	1,4%	11,81
Zoetermeer	357,05	270,53	105,31	732,88	2,5%	17,74
Zwolle	274,65	269,72	103,08	647,45	0,1%	0,96
Laagste	127	34	103	546	-2,3%	-17,56
Hoogste	530	348	280	843	4,7%	32,15
Gemiddelde	238	274	164	677		
<i>Mutatie gemiddelde</i>	1,1%	0,2%	0,7%	0,6%		
<i>Idem, in euro's</i>	2,56	0,54	1,17	4,27		

¹ Meerpersoonshuishouden

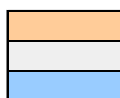
² Woonlasten zijn berekend als de som van ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Legenda:

Relatief hoog

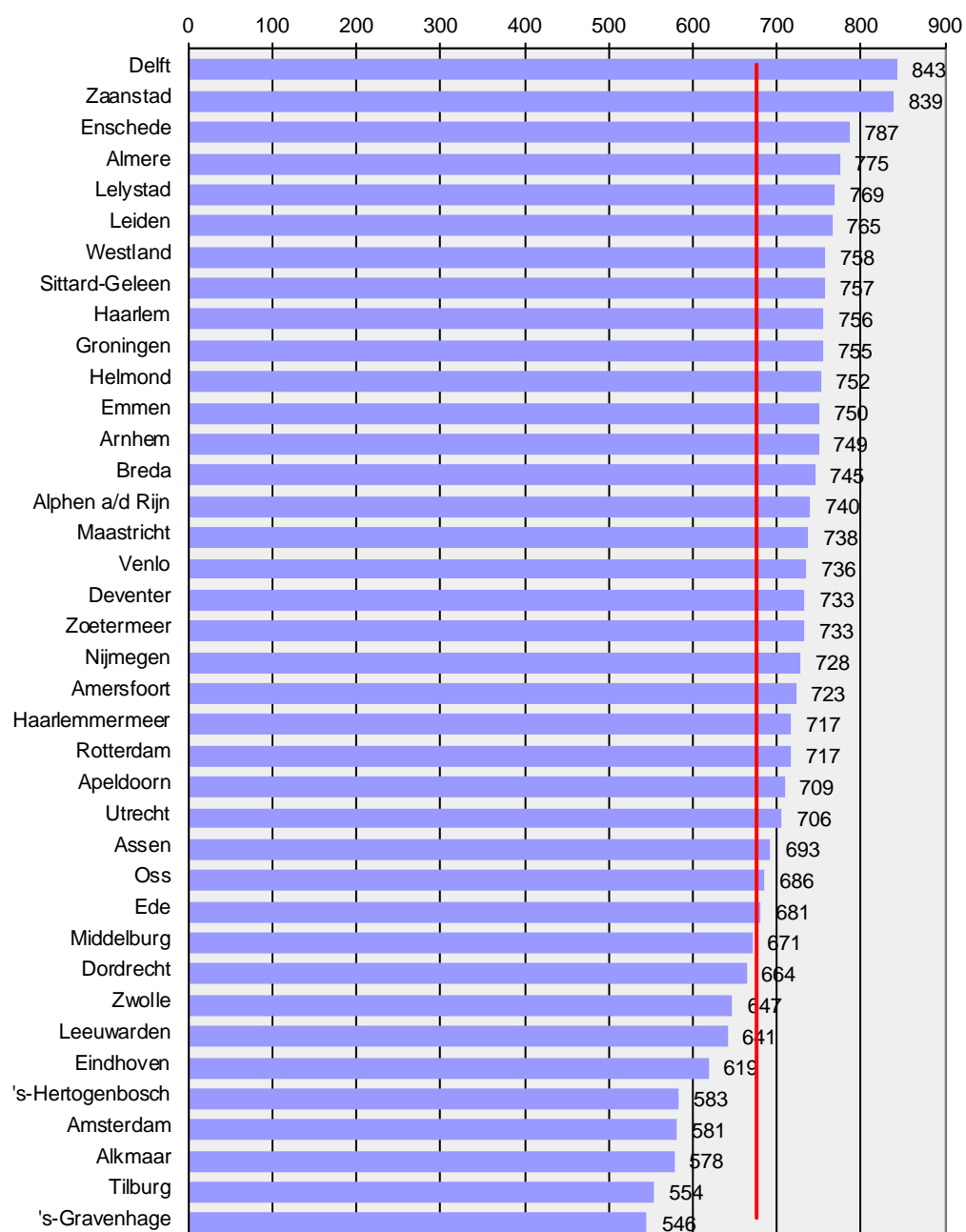
Rond de mediaan

Relatief laag

Figuur 5 Woonlasten van meerpersoonshuishoudens met eigen koopwoning per gemeente

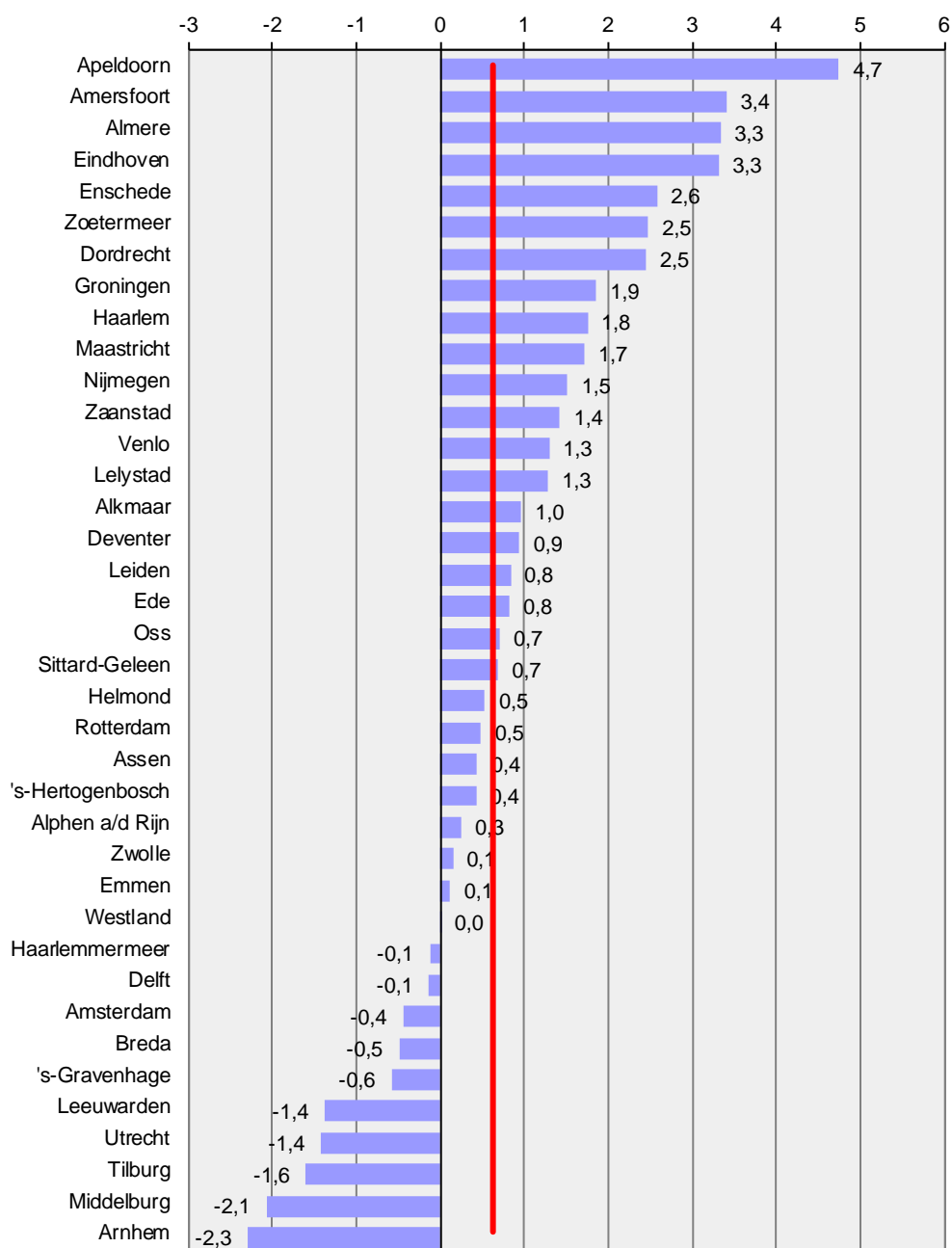
In euro's. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer

Figuur 6 Mutatie woonlasten voor eigenaar-bewoner 2017-2018

In procenten. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer.

4.3. Precario op ondergrondse leidingen

Naast de hier onderzochte belastingen en heffingen (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) betalen huishoudens in veel gemeenten via de netbeheerder van het energienetwerk en/of via het drinkwaterbedrijf ook precariobelasting op ondergrondse leidingen. Gemeenten mogen precariobelasting heffen voor het gebruik van gemeentegrond. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om terrassen of reclame-uitingen op of boven gemeentegrond. Maar ook om ondergrondse leidingen van nutsbedrijven. Nutsbedrijven (netbeheerders en drinkwaterbedrijven) brengen deze belasting (en de btw die het Rijk over de aanslag heft) in rekening bij de klanten. Dat zijn vooral huishoudens.

De drinkwaterbedrijven mogen de kosten rechtstreeks in rekening brengen bij de inwoners van de heffende gemeenten. De netbeheerders mogen dit op aanwijzing van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) niet. De precarioaanslag en bijkomende kosten worden door hen omgeslagen over alle klanten, ook als zij wonen in een gemeente die geen precariobelasting op leidingen heft. Deze doorberekening gebeurt achteraf, nadat de ACM de bedragen heeft gecontroleerd. Omdat de precariobelasting wordt betaald via de netbeheerder is het een onzichtbare belasting die deels op niet-inwoners wordt afgewenteld.

Huishoudens zien niet op de gemeentelijke belastingaanslag dat zij via de netbeheerder of het drinkwaterbedrijf ook nog een gemeentelijke belasting betalen. Ook wordt de belasting niet opgenomen in overzichten over de gemeentelijke woonlasten. Voor gemeenten is precariobelasting op ondergrondse leidingen daarom een ontsnappingsroute. Ze genereren er extra inkomsten mee, maar krijgen niet de naam een dure gemeente te zijn.

Er zijn in 2018 14 grote gemeenten (34 procent) die inkomsten hebben geraamd uit precariobelasting op leidingen van netbeheerders en/ of drinkwaterbedrijven (zie tabel 8).¹¹ De feitelijke woonlasten zijn in deze gemeenten dus hoger dan de bedragen die op de aanslag van de gemeentelijke belastingen worden vermeld.

De precario-inkomsten zijn het hoogst in 's-Gravenhage (16,3 miljoen euro). De inkomsten per inwoner zijn het hoogst in Ede (72 euro). Van één gemeente (Rotterdam) was uit de begroting niet af te leiden hoe hoog de opbrengst uit de precariobelasting is.

In 2017 is besloten dat de precariobelasting op leidingen wordt afgeschaft.¹² Gemeenten krijgen hier vijf jaar de tijd voor. Tot die tijd mogen gemeenten die op 10 februari 2016 (het moment dat de minister een wetsvoorstel aankondigde)¹³ geen tarief hadden geen precariobelasting op leidingen invoeren. Gemeenten die wel een tarief hebben mogen dit niet verhogen.

---

¹¹ Precariobelasting kan ook over ander gebruik van gemeentegrond worden geheven, bijvoorbeeld het hebben van een terras of uithangbord boven de gemeentegrond. De in tabel 8 vermelde bedragen zijn in veel gevallen totaalbedragen. De opbrengst uit andere grondslagen dan kabels en leidingen is echter klein in vergelijking met de opbrengst van de belasting op kabels en leidingen.

¹² *Staatsblad* 2017, 196.

¹³ Tweede Kamer, 2015-2016 nr. 183.

Tabel 8 Precario op ondergrondse leidingen

Bedragen per gemeente (euro)

	Bedrag aanslag	Bedrag per inwoner
Almere	0	0,00
Alkmaar	4.430.000	40,88
Alphen a/d Rijn	4.064.000	37,31
Amersfoort	2.452.000	15,89
Amsterdam	0	0,00
Apeldoorn	770.000	4,81
Arnhem	0	0,00
Assen	0	0,00
Breda	0	0,00
Delft	2.000.000	19,73
Deventer	0	0,00
Dordrecht	6.000.000	50,53
Ede	8.120.000	71,59
Eindhoven	0	0,00
Emmen	0	0,00
Enschede	0	0,00
Groningen	0	0,00
Haarlem	5.164.000	32,43
Haarlemmermeer	5.554.800	38,05
Helmond	0	0,00
Leeuwarden	0	0,00
Leiden	8.250.000	66,71
Lelystad	1.760.000	22,88
Maastricht	0	0,00
Middelburg	1.159.000	24,14
Nijmegen	0	0,00
Oss	0	0,00
Rotterdam	nb	nb
's-Gravenhage	16.331.000	31,11
's-Hertogenbosch	0	0,00
Sittard-Geleen	0	0,00
Tilburg	0	0,00
Utrecht	0	0,00
Venlo	0	0,00
Westland	0	0,00
Zaanstad	0	0,00
Zoetermeer	0	0,00
Zwolle	0	0,00
Laagste	0	0
Hoogste	16.331.000	72

Verantwoording

Bij de berekeningen die ten grondslag liggen aan de gegevens in dit overzicht moesten op verschillende plaatsen uitgangspunten worden gekozen. Deze worden hieronder kort toegelicht.

Voor het inflatiepercentage is uitgegaan van de Decemberraming december 2017 van het CPB.

Gemiddelden

Waar in dit overzicht sprake is van gemiddelden over gemeenten gaat het om gewogen gemiddelden. Alle tarieven worden, waar mogelijk, gewogen naar de relevante grondslag. De ozb-tarieven zijn dus gewogen naar woz-waarde, en afvalstoffen- en rioolheffing naar aantal huishoudens. De gemiddelde woonlasten zijn bepaald door de gewogen gemiddelde ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing te sommeren.

Uitgangspunten waterverbruik en afvalaanbod

Daar waar tarieven gerelateerd zijn aan waterverbruik (rioolheffing) of afvalaanbod (afvalstoffenheffing) zijn veronderstellingen gemaakt om te komen tot jaarbedragen per huishouden. Voor het afvalaanbod wordt gebruik gemaakt van het gemiddeld aanbod van restafval en gft-afval per inwoner per gemeente dat het CBS publiceert. De meest recente cijfers hebben betrekking op 2016. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het afvalaanbod lager is als een gemeente diftar hanteert. Bij hogere tarieven daalt het afvalaanbod. We corrigeren de cijfers van 2016 daarom voor ontwikkelingen in 2017 en 2018.

Deze uitgangspunten wijken af van die gehanteerd in eerdere rapporten. Tot 2018 gebruikten wij landelijke cijfers. Deze werden gecorrigeerd voor de invloed van diftar op de hoeveelheid afval. Gegevens per gemeente worden al langer gepubliceerd door het CBS, maar worden altijd met twee jaar vertraging gepubliceerd. Deze gegevens zijn daarom niet actueel genoeg voor gemeenten die dit of vorig jaar diftar hebben geïntroduceerd. Op basis van wetenschappelijk onderzoek is het nu mogelijk om de CBS-cijfers te corrigeren voor de ontwikkelingen in de afgelopen twee jaar. De CBS-cijfers worden gecorrigeerd voor een eventuele verandering van het tariefsysteem en tariefontwikkeling.

Diftar heeft bij de rioolheffing veel minder invloed dan bij de afvalstoffenheffing. Wij houden er daarom geen rekening mee. Waar van toepassing is voor een éénpersoonshuishouden uitgegaan van een waterverbruik van 46 kubieke meter. Bij een meerpersoonshuishouden gaan we uit van een omvang van drie personen en van een waterverbruik van 135 kubieke meter. Waar tot een verbruik van 250 kubieke meter hetzelfde tarief van toepassing is, spreken we van een vastrecht. Bij een tarief dat is gekoppeld aan de woz-waarde gaan we voor eigenaar-bewoners uit van de gemiddelde woningwaarde in de gemeente. Voor huurders gaan we uit van 60 procent van de gemiddelde woz-waarde in de gemeente.

Onroerendezaakbelastingen

De ozb-aanslag per huishouden is berekend door uit te gaan van de gemiddelde woz-waarde in de betreffende gemeente. Die waarde wordt vermenigvuldigd met het relevante tarief.

De gemiddelde woz-waarde is berekend op basis van de gemiddelde waarde in het voorafgaande jaar (bron: CBS), verhoogd met het waardestijgingspercentage (bron: Waarderingskamer). Op het moment dat dit rapport verschijnt heeft een deel van de gemeenten nog geen definitieve opgave gedaan bij de Waarderingskamer van de ontwikkeling van de woz-waarden. In dit rapport wordt uitgegaan van de woz-ontwikkeling die begin januari 2018 bekend was.

Aansluiting bij voorgaande editie

Het is mogelijk dat gegevens voor het jaar 2017 in dit overzicht niet precies overeenkomen met gegevens voor dat zelfde jaar in de vorige editie van dit overzicht. Dat komt doordat voor een aantal onderliggende gegevens (met name de gemiddelde woningwaarde) pas met enige vertraging definitieve cijfers beschikbaar komen. Daarnaast hebben wij dit jaar de uitgangspunten voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing (diftar aangepast). De bedragen van 2017 zijn daarom opnieuw berekend. Voor elke editie worden steeds de meest actuele cijfers gebruikt die beschikbaar zijn.